

Digitális technika 2.

BMEVIIIAA02

előadás

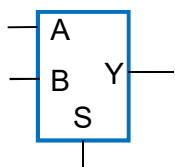
2020/21 tavaszi félév

Flip-flopok alkalmazása

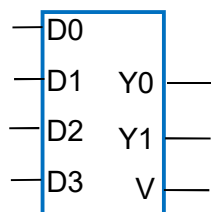
Áramkörök kimenetei

Funkcionális elemek – kombinációs hálózatok

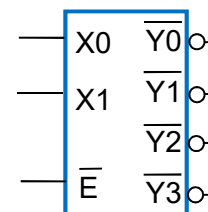
Multiplexer

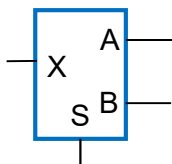
Enkóder

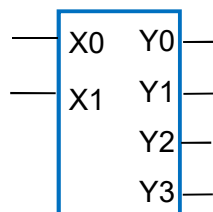
Dekóder/demultiplexer

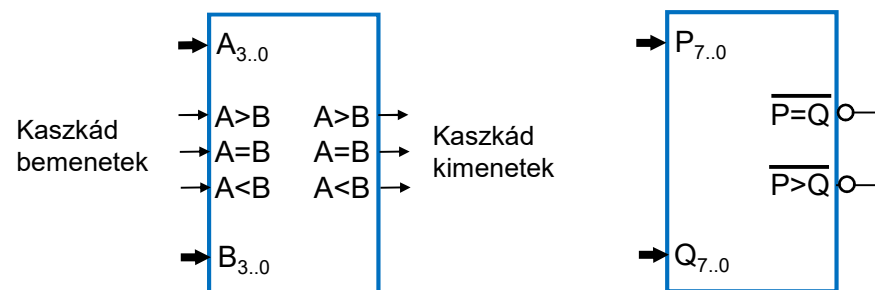
Demultiplexer

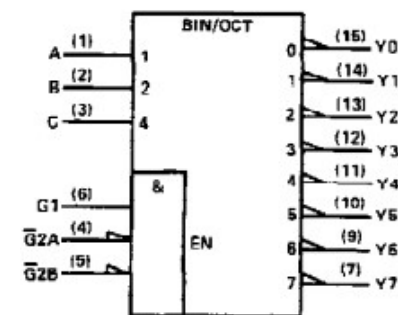
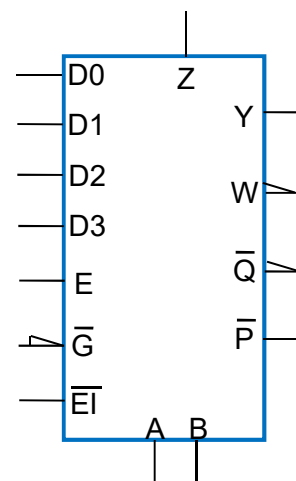
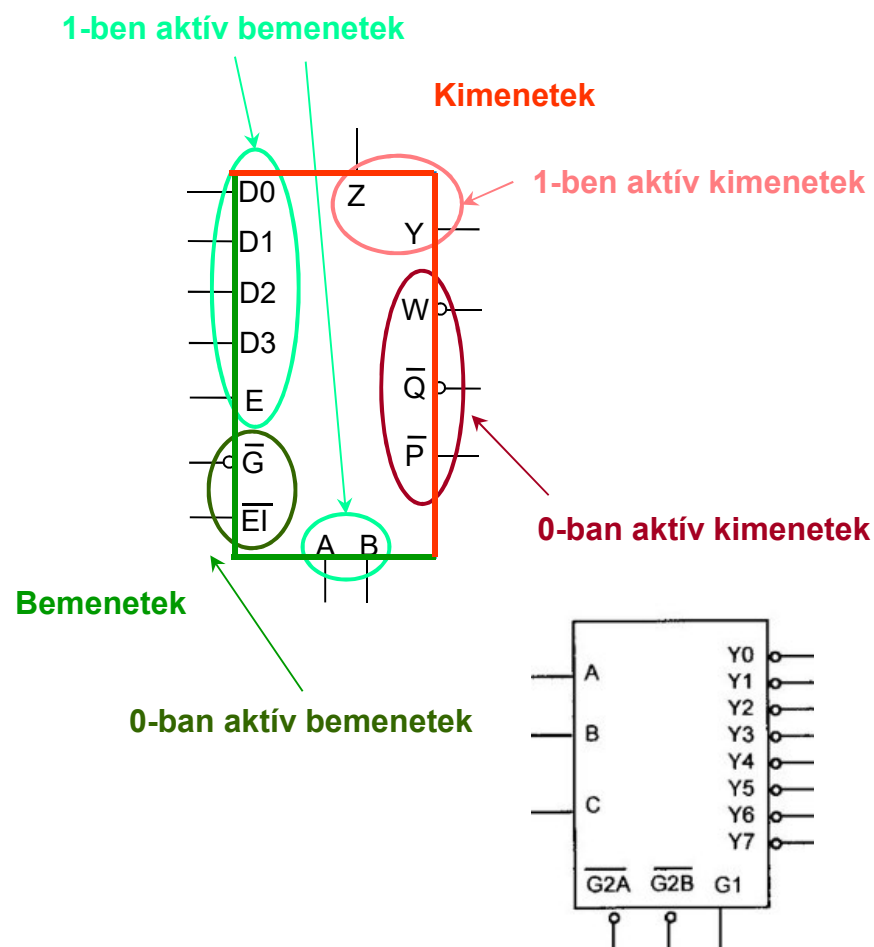
Dekóder

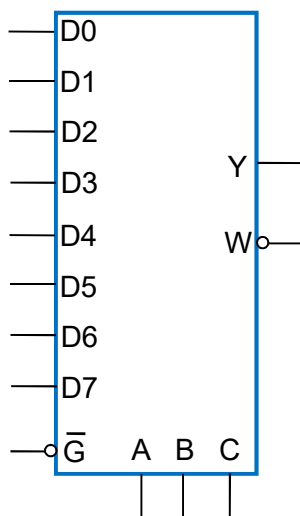
Komparátor

Interfész jelölések

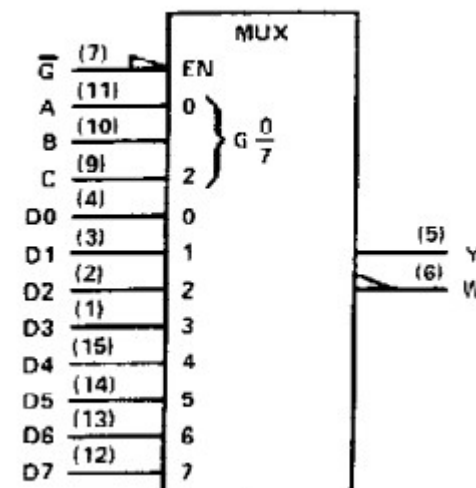

74151
8/1 multiplexer

C	B	A	G	Y	W
x	x	x	1	0	1
0	0	0	0	D0	$\overline{D0}$
0	0	1	0	D1	$\overline{D1}$
0	1	0	0	D2	$\overline{D2}$
...	...	...	...	...	...
1	1	0	0	D6	$\overline{D6}$
1	1	1	0	D7	$\overline{D7}$

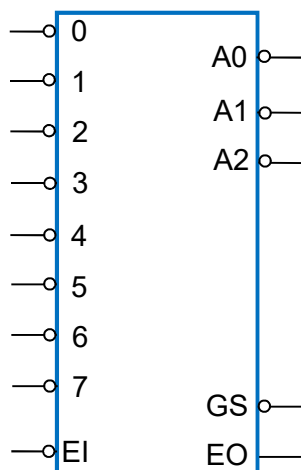
'151A, 'LS151, 'S151

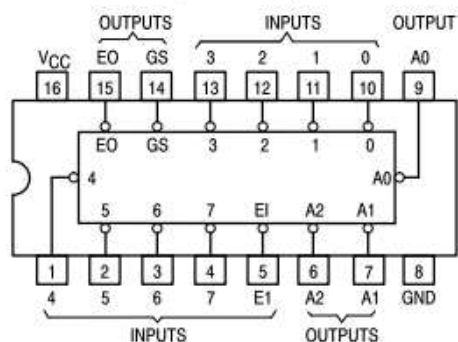
'151A, 'LS151, 'S151
FUNCTION TABLE

INPUTS				OUTPUTS	
SELECT			STROBE	Y	W
C	B	A	$\overline{G}$	Y	W
x	x	x	H	L	H
L	L	L	L	D0	$\overline{D0}$
L	L	H	L	D1	$\overline{D1}$
L	H	L	L	D2	$\overline{D2}$
L	H	H	L	D3	$\overline{D3}$
H	L	L	L	D4	$\overline{D4}$
H	L	H	L	D5	$\overline{D5}$
H	H	L	L	D6	$\overline{D6}$
H	H	H	L	D7	$\overline{D7}$

74148
8/3 enkóder

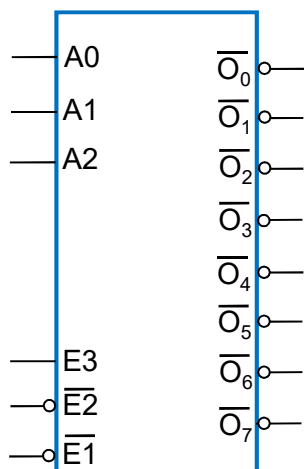
EI	0	1	...	6	7	A2	A1	A0	GS	EO
1	x	x	...	x	x	1	1	1	1	1
0	1	1	...	1	1	1	1	1	1	0
0	x	x	...	x	0	0	0	0	0	1
0	x	x	...	0	1	0	0	1	0	1
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
0	x	0	...	1	1	1	1	0	0	1
0	0	1	...	1	1	1	1	1	0	1

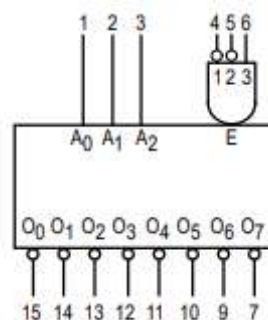
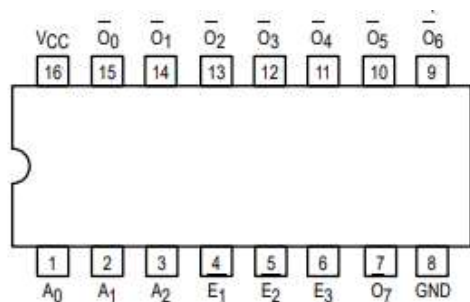
SN54/74LS148
SN54/74LS748
FUNCTION TABLE

INPUTS									OUTPUTS				
EI	0	1	2	3	4	5	6	7	A2	A1	A0	GS	EO
H	X	X	X	X	X	X	X	X	H	H	H	H	H
L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L
L	X	X	X	X	X	X	X	L	L	L	L	L	H
L	X	X	X	X	X	X	L	H	L	L	H	L	H
L	X	X	X	X	X	L	H	H	L	H	L	L	H
L	X	X	X	L	H	H	H	H	L	H	H	L	H
L	X	X	X	L	H	H	H	H	H	L	L	L	H
L	X	X	L	H	H	H	H	H	H	L	H	L	H
L	X	L	H	H	H	H	H	H	H	H	L	L	H
L	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L	H

74138 3/8 dekóder

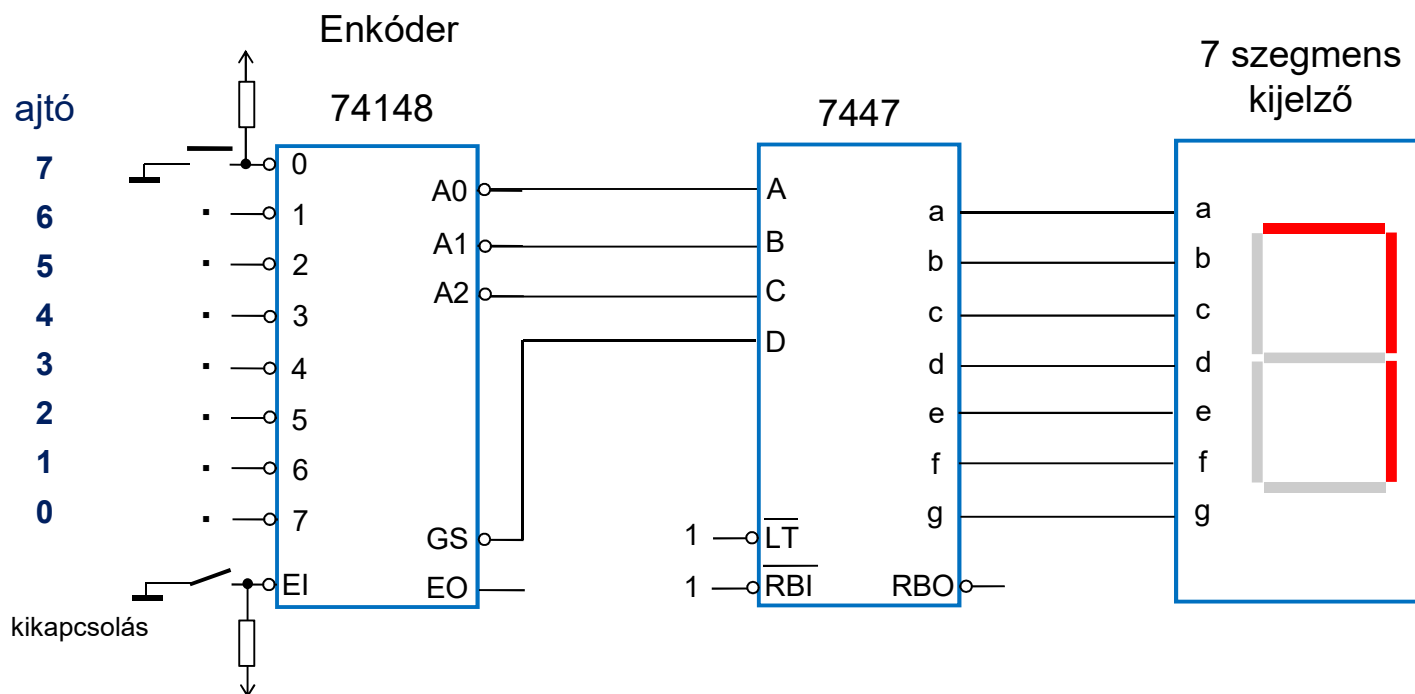

$\overline{E1}$	$\overline{E2}$	$E3$	$A0$	$A1$	$A2$	$\overline{O0}$	$\overline{O1}$	...	$\overline{O6}$	$\overline{O7}$
1	x	x	x	x	x	1	1	1	1	1
x	1	x	x	x	x	1	1	1	1	1
x	x	0	x	x	x	1	1	1	1	1
0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1
0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	1
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0

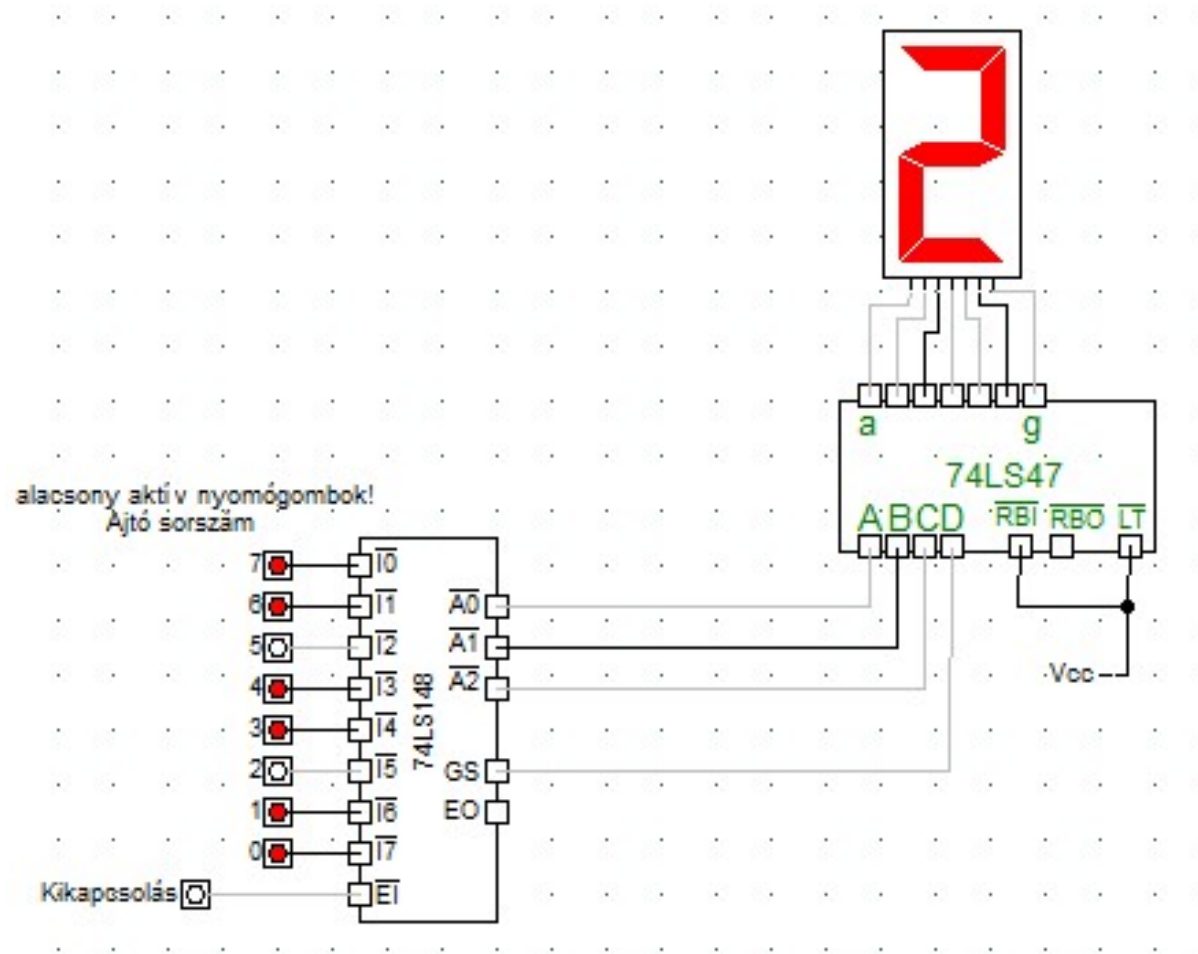

INPUTS						OUTPUTS							
$E1$	$E2$	$E3$	$A0$	$A1$	$A2$	$O0$	$O1$	$O2$	$O3$	$O4$	$O5$	$O6$	$O7$
H	X	X	X	X	X	H	H	H	H	H	H	H	H
X	H	X	X	X	X	H	H	H	H	H	H	H	H
X	X	L	X	X	X	H	H	H	H	H	H	H	H
L	L	H	L	L	L	L	H	H	H	H	H	H	H
L	L	H	H	L	L	H	L	H	H	H	H	H	H
L	L	H	L	H	L	H	H	L	H	H	H	H	H
L	L	H	H	H	L	H	H	H	L	H	H	H	H
L	L	H	L	L	H	H	H	H	H	L	H	H	H
L	L	H	H	L	H	H	H	H	H	H	L	H	H
L	L	H	L	H	H	H	H	H	H	H	H	L	H
L	L	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	L

Ajtó csengetés kijelzés – melyik ajtónál csengetnek

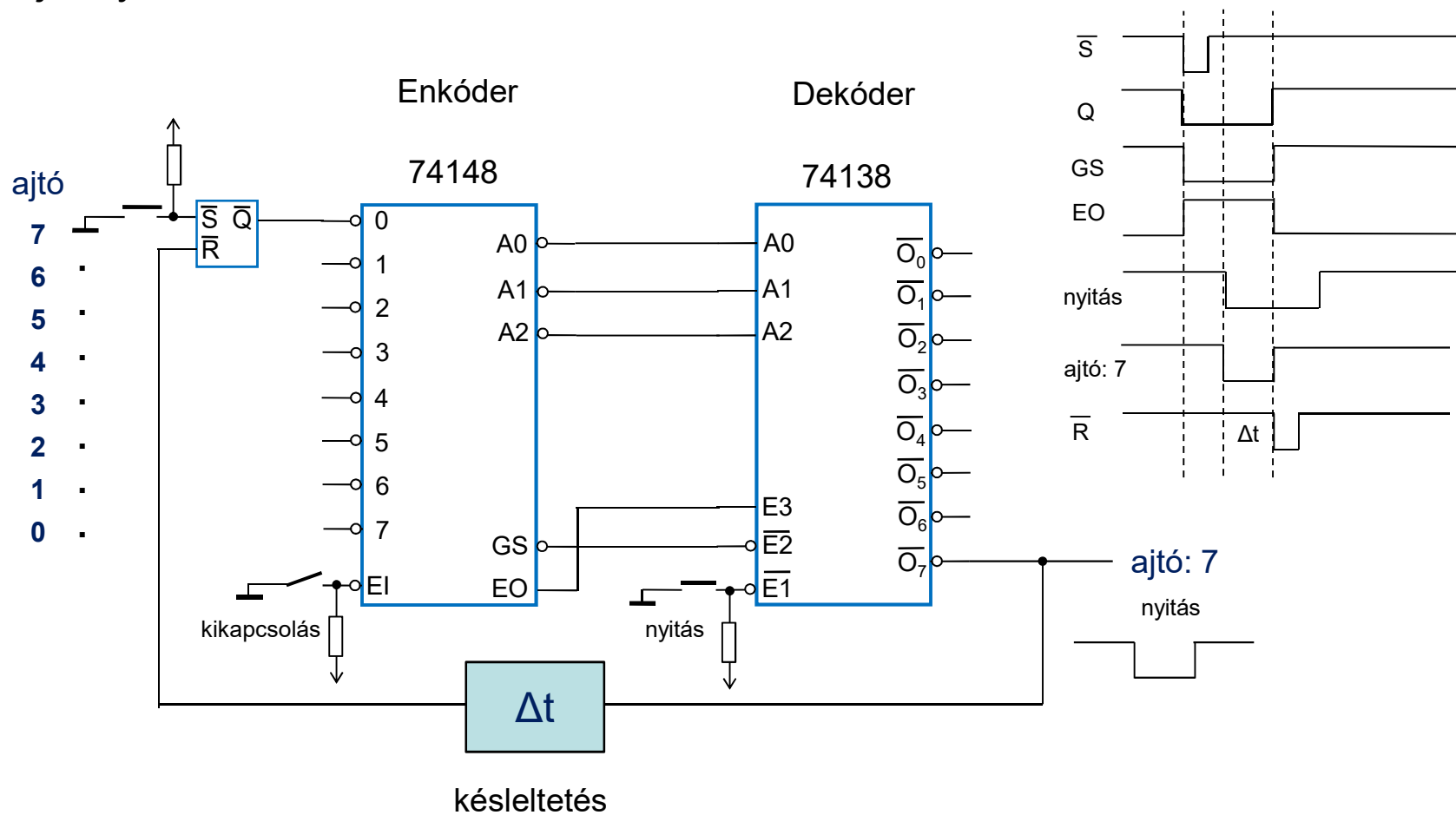

Ajtó csengetés kijelzés megvalósítása szimulátorban

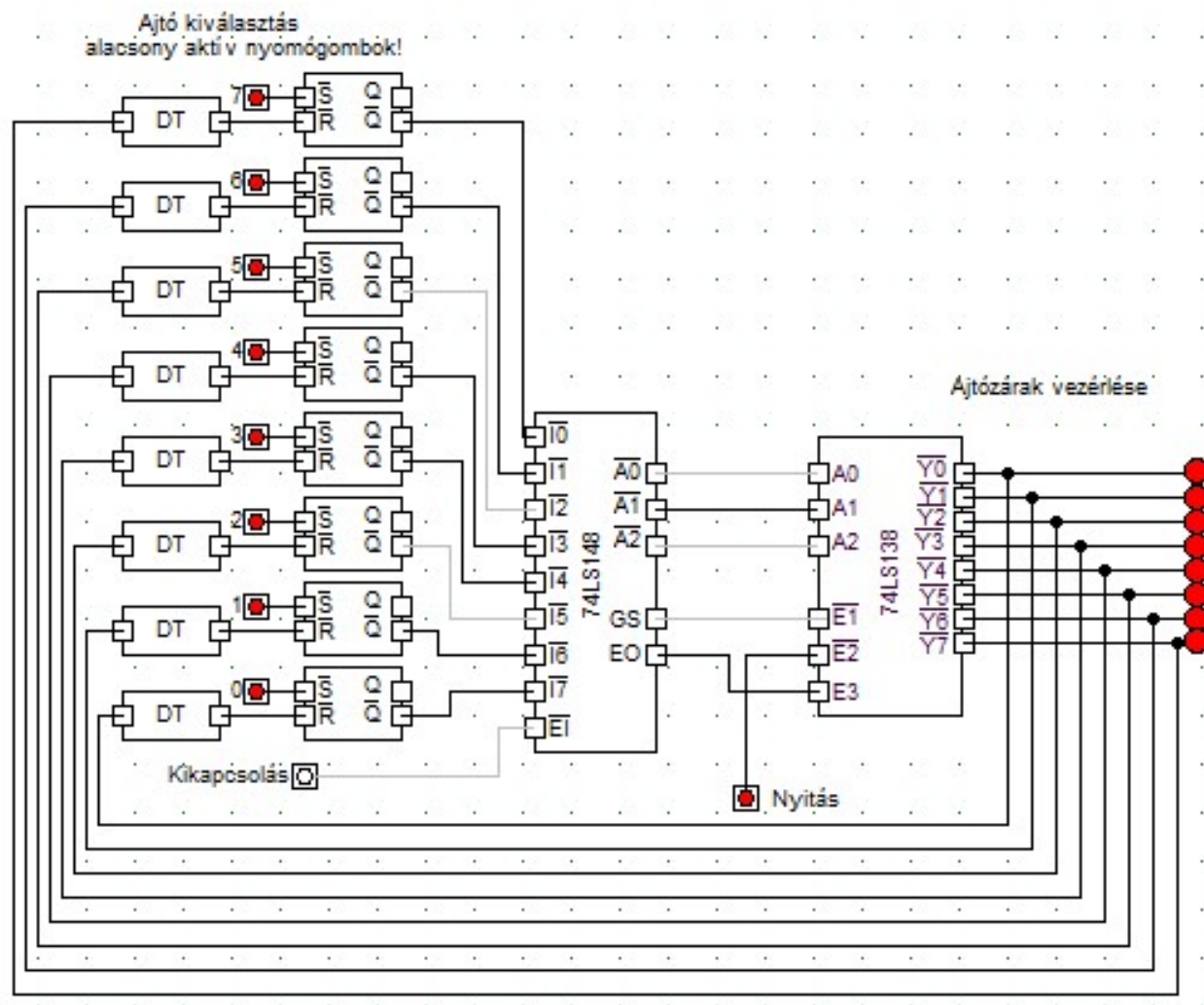

Ajtó nyitás

Ajtó nyitás megvalósítása szimulátorban

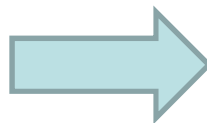

Sorrendi hálózatok alapállapota

Összevont állapot tábla

	00	01	11	10	Z
A	C	C	A	A	0
B	B	C	B	B	0
C	A	B	C	C	1

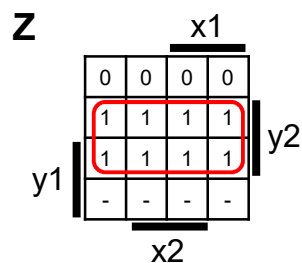
Kódolás

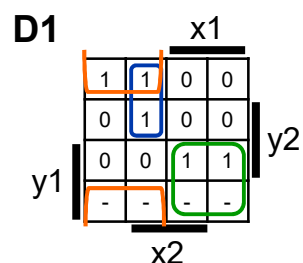
Kódolt állapot tábla

	00	01	11	10
A	00	11,0	11,0	00,0
B	01	01,1	11,1	01,1
C	11	00,1	01,0	11,1
10	--,-	--,-	--,-	--,-

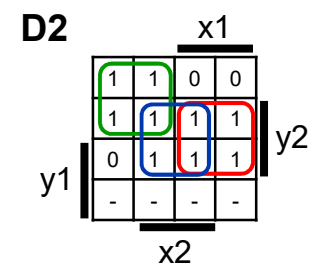
Megvalósítás

$$Z = y2$$

$$D1 = y2 \cdot \overline{x1} + y1 \cdot x1 + \overline{y1} \cdot \overline{x1} \cdot x2$$

$$D2 = \overline{y1} \cdot \overline{x1} + y2 \cdot x2 + y2 \cdot x1$$

Bekapcsolás után a hálózat néha nem működik
Hol hibáztunk?

Sorrendi hálózatok

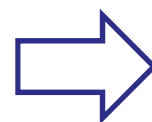
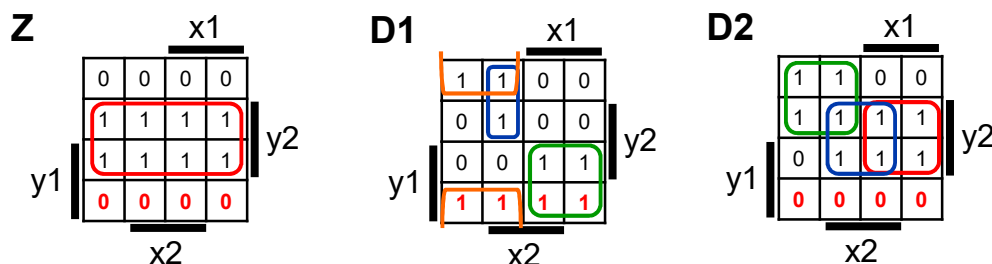
$$Z = y2$$

$$D1 = y2 \cdot \overline{x1} + y1 \cdot x1 + \overline{y1} \cdot \overline{x1} \cdot x2$$

$$D2 = \overline{y1} \cdot \overline{x1} + y2 \cdot x2 + y2 \cdot x1$$

A megvalósított hálózat kódolt állapot táblázata

	00	01	11	10
00	11,0	11,0	00,0	00,0
01	01,1	11,1	01,1	01,1
11	00,1	01,0	11,1	11,1
10	10,0	10,0	10,0	10,0

	00	01	11	10
A 00	1-,0	1-,0	00,0	00,0
B 01	01,1	1-,1	01,1	01,1
C 11	00,1	01,0	1-,1	1-,1
C 10	00,1	01,0	1-,1	1-,1

Ha bekapcsolás után $D1 = 1$ és $D2 = 0 \rightarrow$ a hálózat nem fog működni

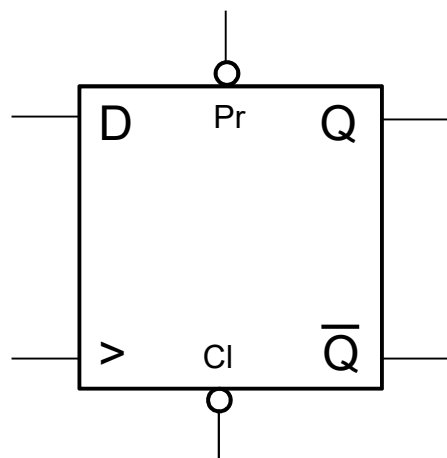
Mit tehetünk?

a.) C állapot kapja az 11 és 10 állapotkódot

b.) Biztosítsuk, hogy a hálózat a 00 állapotból induljon

$\rightarrow$ Szükség van a flip-flopok számára alaphelyzetbe állító jelekre

D flip-flop

Alaphelyzet: 0 vagy 1

Két alaphelyzetbe állító bemenet

Pr aktív $\rightarrow Q = 1, \bar{Q} = 0$

Cl aktív $\rightarrow Q = 0, \bar{Q} = 1$

Az alaphelyzet azonnal álljon be
 $\rightarrow$ aszinkron bemenetek

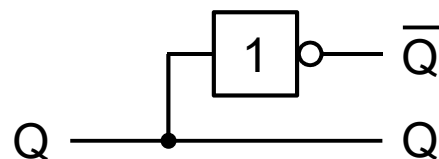
Mi történik, ha Pr és Cl egyszerre aktív?

a.) Prioritás

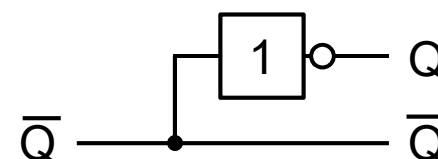
b.) Implementáció függő

pl: Q és $\bar{Q}$ egyaránt 1

Konzisztens kimenet előállítása:

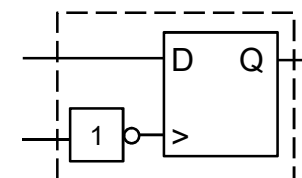
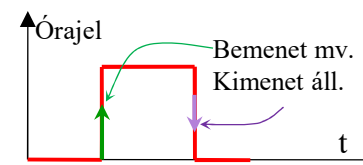
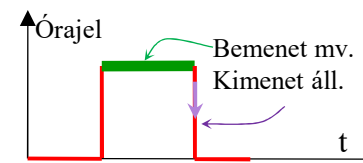
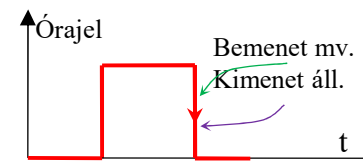
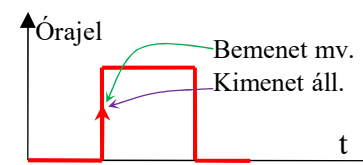
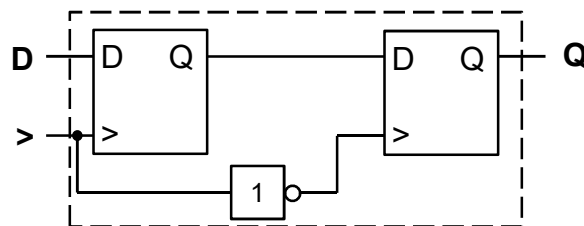
Pr prioritása nagyobb

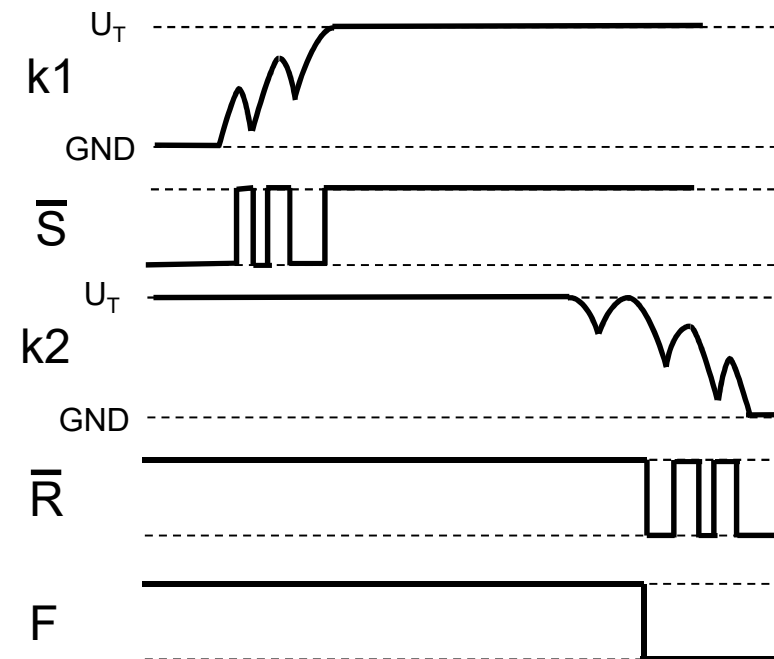
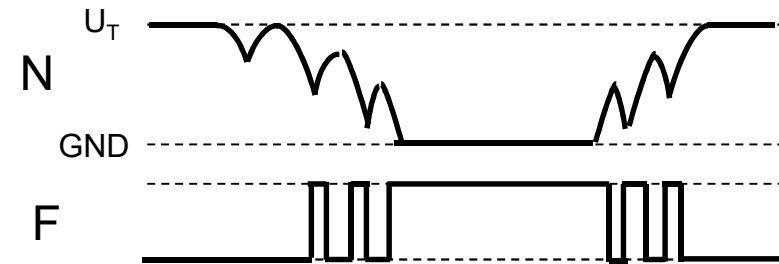
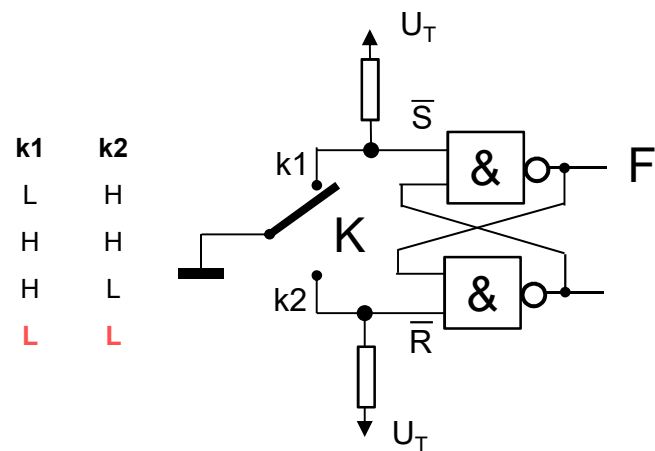
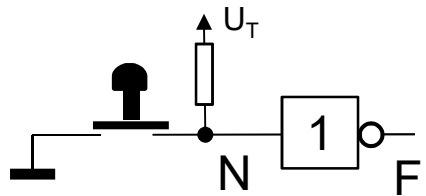
Cl prioritása nagyobb

Flip-flop működési módok

	Bemenet mintavételezése	Kimenet beállítása
felfutóél-vezérelt	Órajel 0→1	Órajel 0→1
lefutóél-vezérelt	Órajel 1→0	Órajel 1→0
Master-slave	Órajel ="1"	Órajel 1→0
Data-lock-out	Órajel 0→1	Órajel 1→0

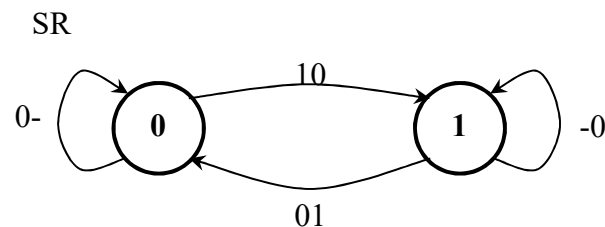
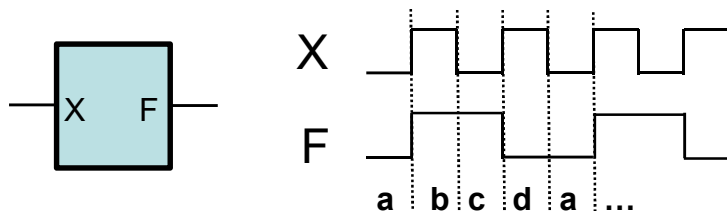

Nyomógomb pergésmentesítés

Flip-flopok alkalmazása

Órajel felezés – aszinkron hálózat

Állapot tábla

x \ F	0	1
a	a,0	b,0
b	c,1	b,1
c	c,1	d,1
d	a,0	d,0

Állapot kód

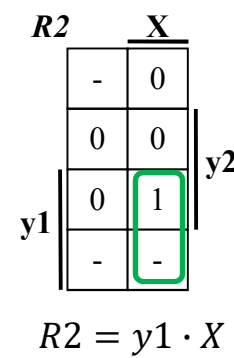
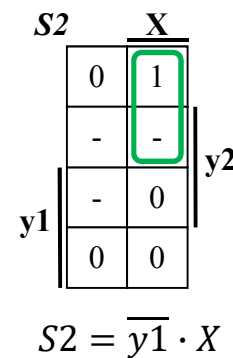
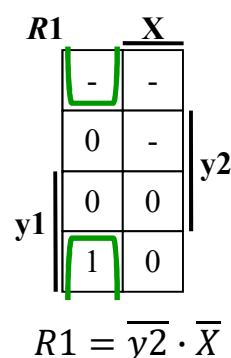
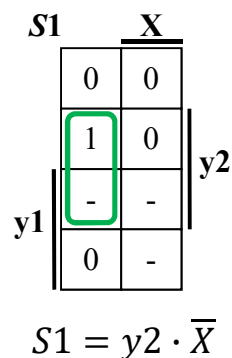
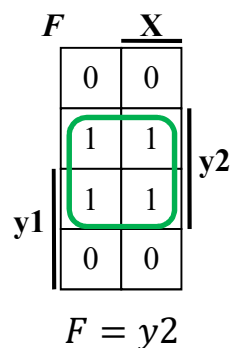
00
01
11
10

Kódolt állapot tábla

x \ F	0	1
00	00,0	01,0
01	11,1	01,1
11	11,1	10,1
10	00,0	10,0

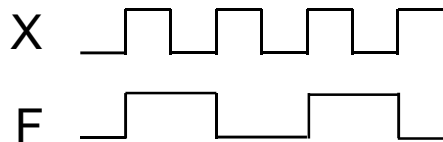
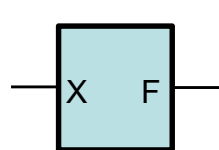
Vezérlési tábla – S-R flip-flop

x \ F	0	1
00	0- 0-	0- 10
01	10 -0	0- -0
11	-0 -0	-0 01
10	01 0-	-0 0-

Órajel felezés – aszinkron hálózat

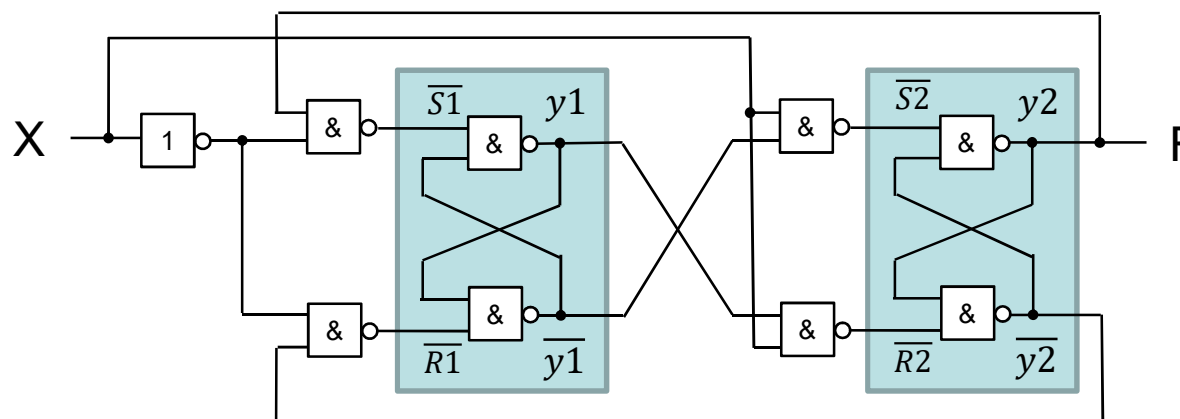
$$F = y2$$

$$S1 = y2 \cdot \bar{X}$$

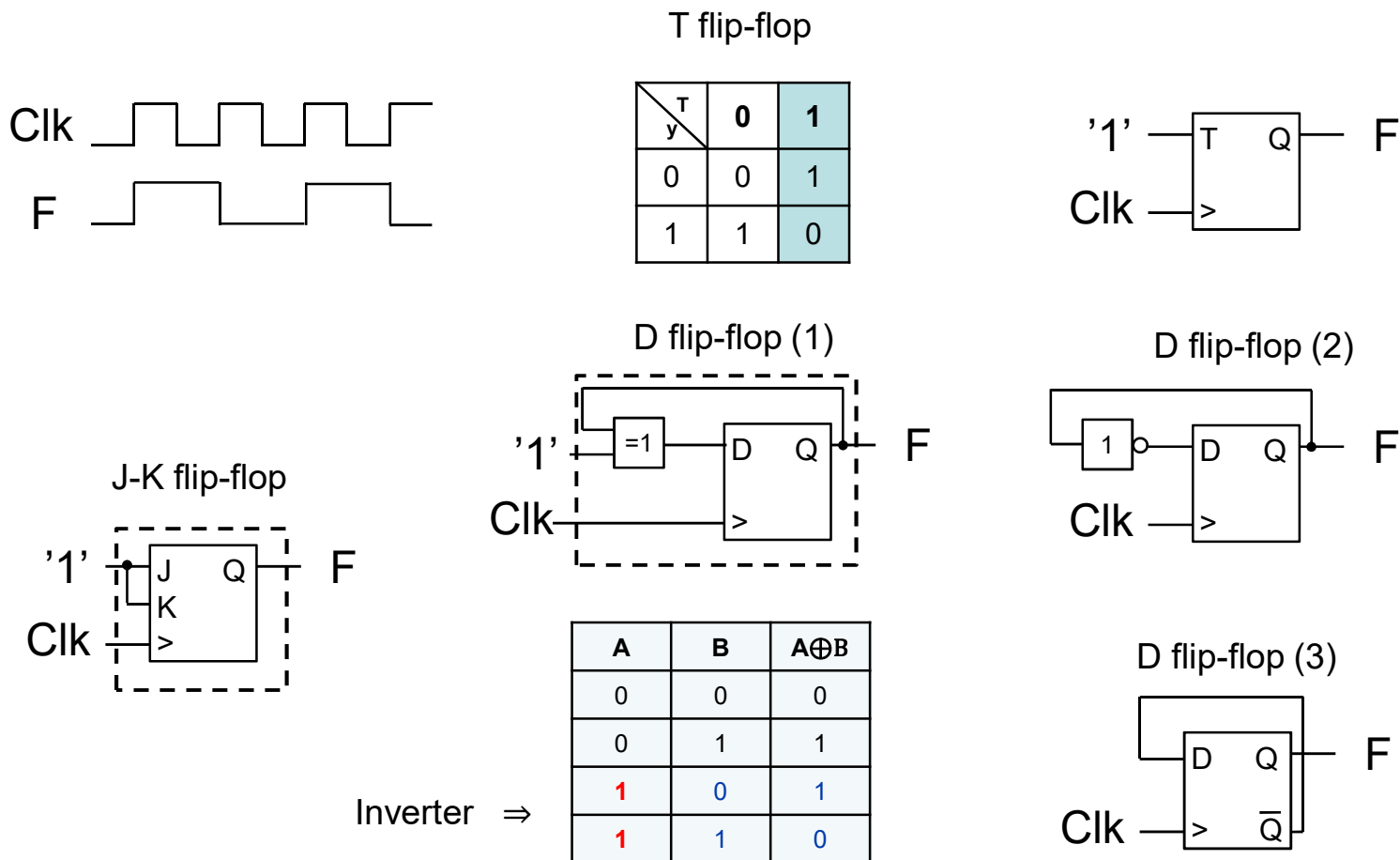
$$R1 = \bar{y2} \cdot \bar{X}$$

$$S2 = \bar{y1} \cdot X$$

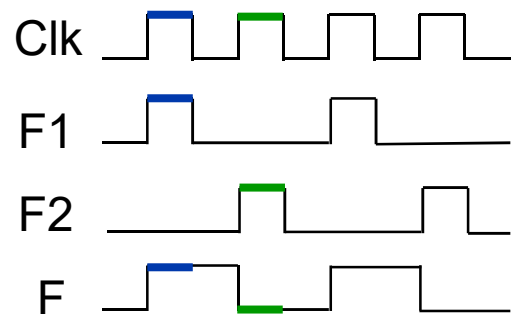
$$R2 = y1 \cdot X$$

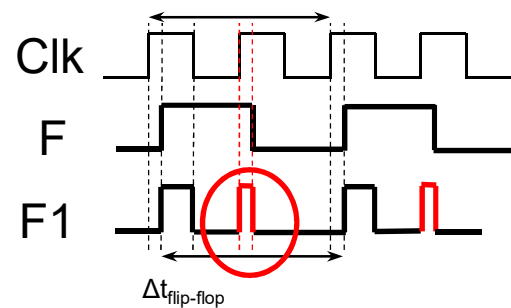
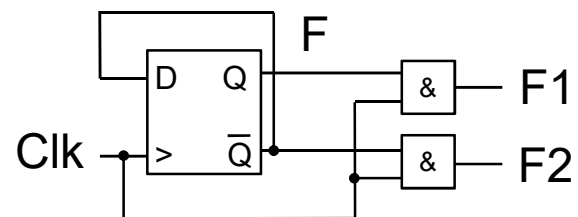
Órajel felezés – szinkron hálózat

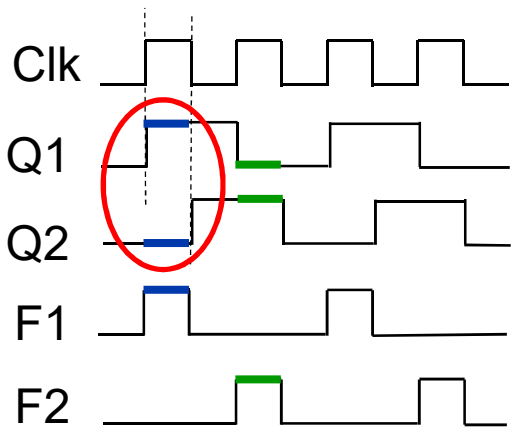
Kétfázisú órajel

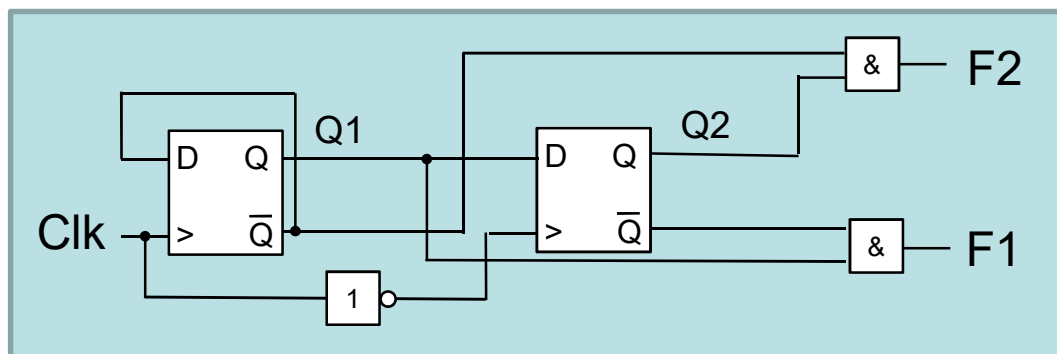
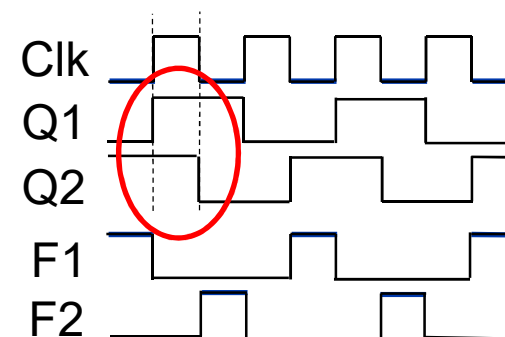
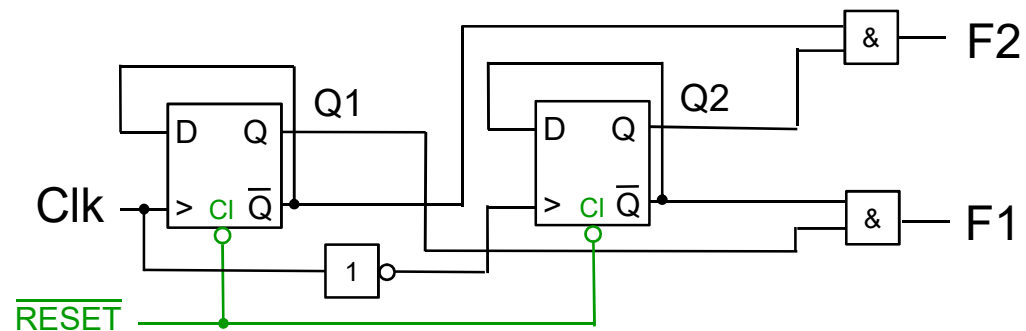
$$F1 = F \cdot \text{Clk} \quad F2 = \bar{F} \cdot \text{Clk}$$

Kétfázisú órajel

$$F1 = Q1 \cdot \overline{Q2} \quad F2 = \overline{Q1} \cdot Q2$$

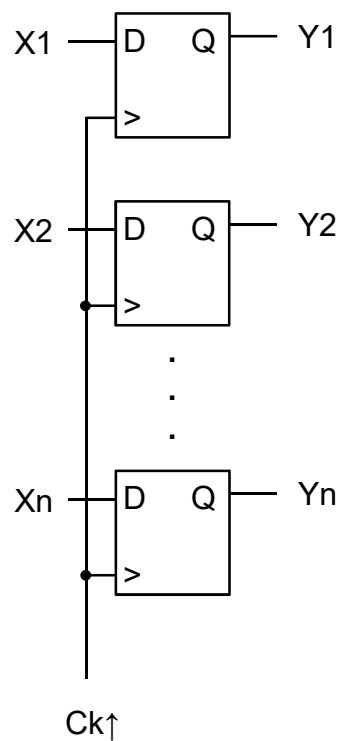
Közös órajellel vezérelt D flip-flop csoport

Összetartozó adatbitek tárolása

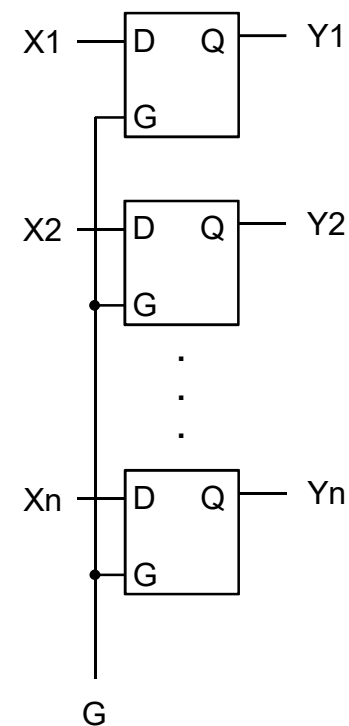
A tárolás az órajel felfutó élére történik

Ha aszinkron DG flip-flop

Regiszter

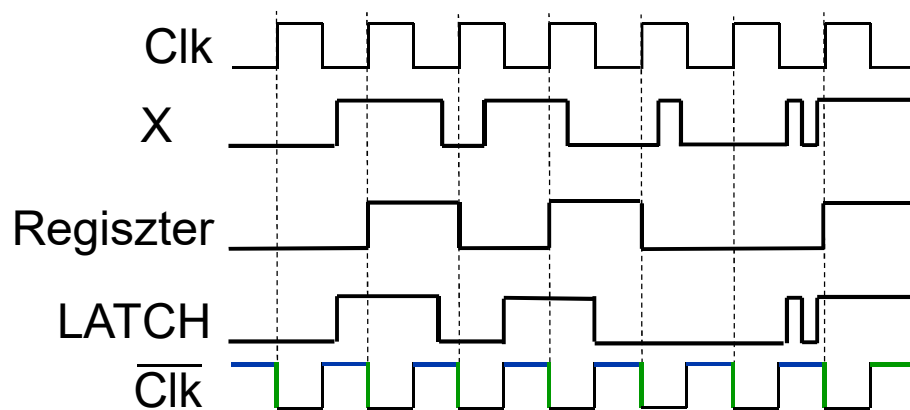

LATCH

Regiszter: a kimenet rögzítése az órajel **felfutó** élénél történik

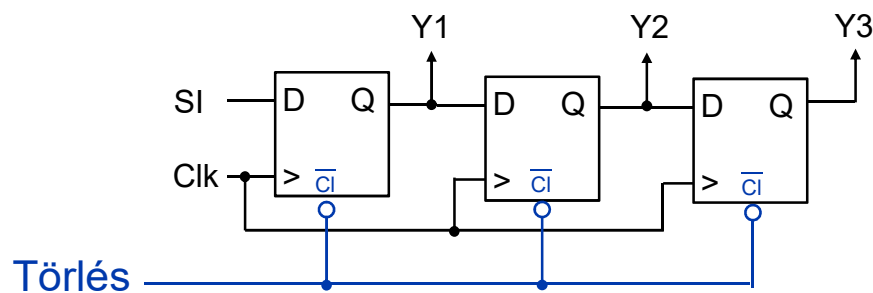
LATCH: a kimenet rögzítése az órajel **lefutó** élénél történik

Léptető regiszter

Közös órajel, a flip-flopok egymás után kapcsolva

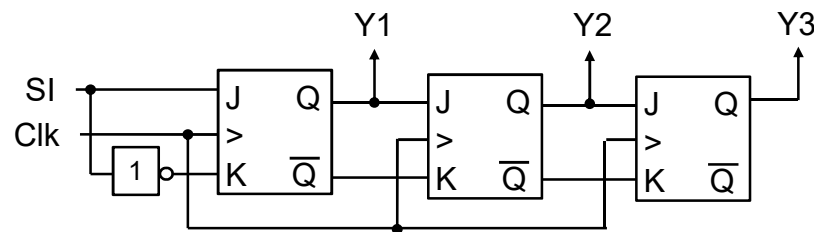
Léptető regiszter (shift regiszter)

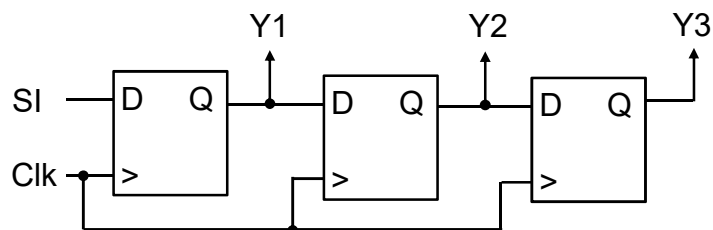
Alaphelyzetbe állítás: aszinkron

Léptető regiszter JK flip-floppal

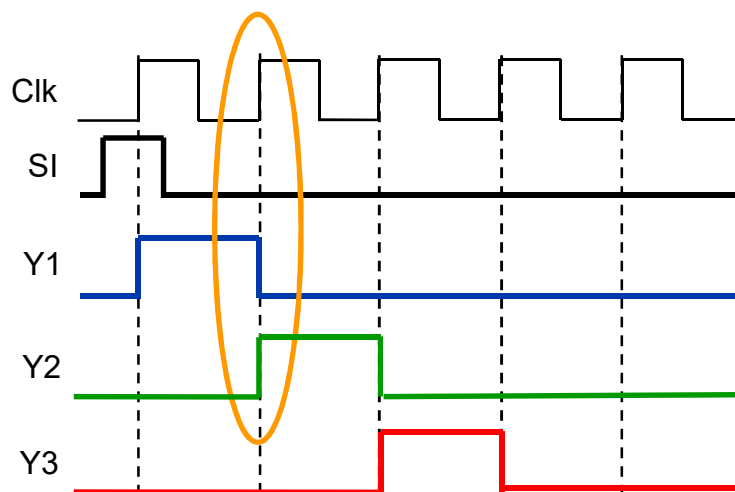
$$JK \Rightarrow D \quad \begin{aligned} J &= D \\ K &= \overline{D} \end{aligned}$$

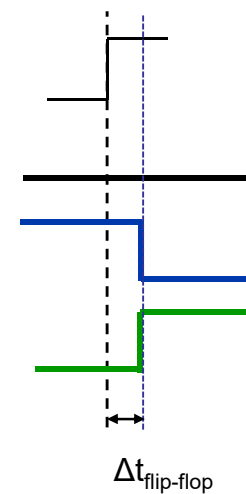
Léptető regiszter

Felfutóél vezérelt flip-flopok

mintavételezés

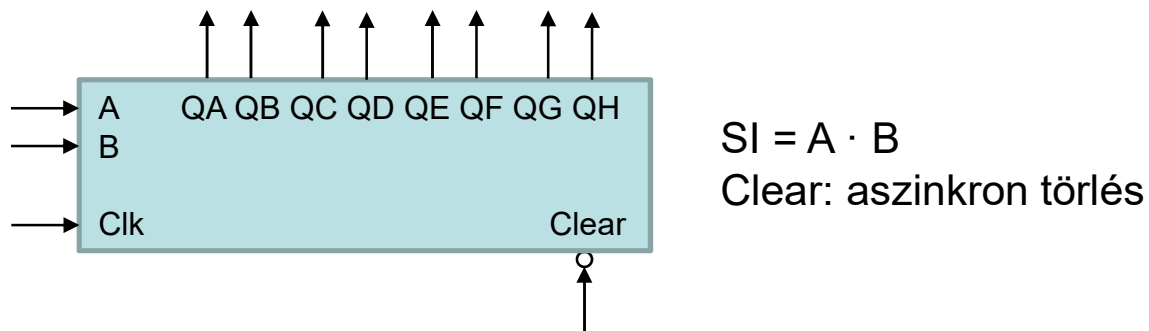

Hazárd: rendszer hazárd (órajel csúszás)

Léptető regiszter (shift regiszter)

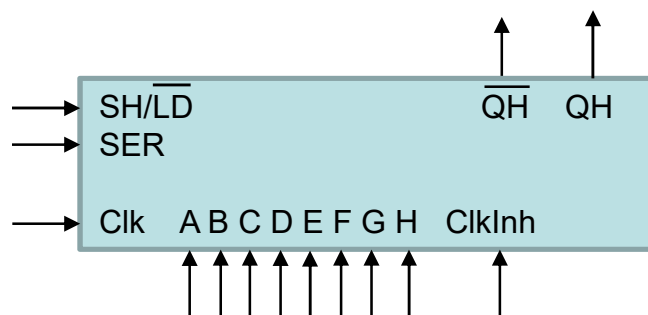
Soros → párhuzamos átalakítás: 8 bites shift regiszter

Clear	Clk	A	B	QA	QB	...	QH
L	X	X	X	L	L	...	L
H	L	X	X	QA ₀	QB ₀	...	QH ₀
H	↑	H	H	H	QA _n	...	QG _n
H	↑	L	X	L	QA _n	...	QG _n
H	↑	X	L	L	QA _n	...	QG _n

Léptető regiszter (shift regiszter)

Párhuzamos → soros átalakítás: 8 bites shift regiszter

SH/ $\overline{\text{LD}}$: Léptetés/töltés (**aszinkron!**)

SER: Soros input

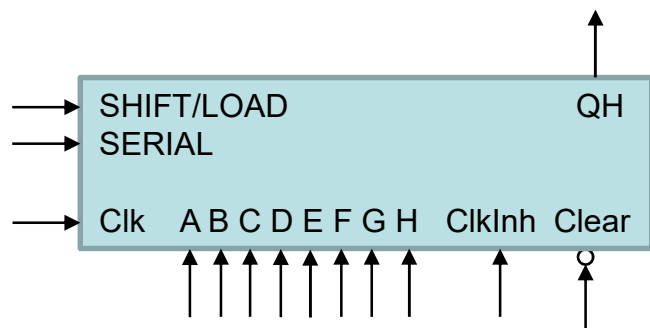
ClkInh: Léptetés áll ($\overline{\text{EN}}$)

SH/ $\overline{\text{LD}}$	ClkInh	Clk	SER	A...H	Belső kimenetek QA QB ...	QH
L	x	x	x	a...h	a b ...	h
H	L	L	x	x	QA ₀ QB ₀ ...	QH ₀
H	L	↑	H	x	H QA _n ...	QG _n
H	L	↑	L	x	L QA _n ...	QG _n
H	H	L	x	x	QA ₀ QB ₀ ...	QH ₀

Léptető regiszter

Léptető regiszter (shift regiszter)

Párhuzamos → soros átalakítás: 8 bites shift regiszter

SHIFT/LOAD: Léptetés/töltés (**szinkron**)

SERIAL: Soros input

Clear: aszinkron törlés

ClkInh: Léptetés áll ($\overline{\text{EN}}$)

Clear	SHIFT/ LOAD	ClkInh	Clk	SERIAL	A...H	Belső kimenetek QA QB ...	QH
L	x	x	x	x	x	L L ...	L
H	x	L	L	x	x	QA ₀ QB ₀ ...	QH ₀
H	L	L	↑	x	a...h	a b ...	h
H	H	L	↑	H	x	H QA _n ...	QG _n
H	H	L	↑	L	x	L QA _n ...	QG _n
H	x	H	↑	x	x	QA ₀ QB ₀ ...	QH ₀

Általános regiszter

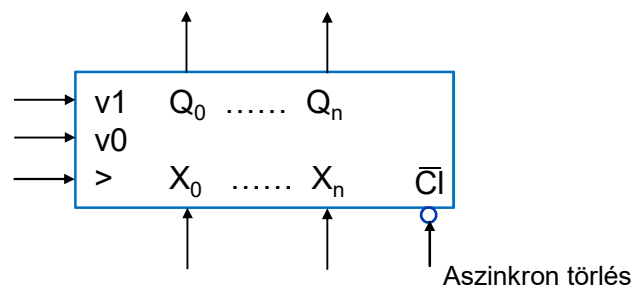
Általános regiszter

Műveletek

- töltés
- törlés
- balra léptetés
- jobbra léptetés

Működési tábla

V1	V0	Művelet
0	0	töltés
0	1	balra léptetés
1	0	jobbra léptetés
1	1	törlés

→ D flip-flop + multiplexer a bemeneten,
ahol kiválasztható mi kerüljön beírásra

